

2022-06-30
S2022/03173

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att kartlägga befintliga skyddade utrymmen och lokaler avsedda för hälso- och sjukvården

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga befintliga skyddade utrymmen och lokaler avsedda för hälso- och sjukvården i länen. Syftet med kartläggningen är att nationellt och regionalt få kunskap om, var och i vilken omfattning det finns skyddade utrymmen och lokaler i länen där det kan bedrivs vård.

Socialstyrelsen ska bedöma om utrymmet eller lokalen kan vara av betydelse för totalförsvarets behov. Vidare ska myndigheten redovisa regionernas bedömning om underhållet av lokalen är eftersatt och om det bedöms möjligt att genom underhåll möjliggöra nyttjande av utrymmet eller lokalen för hälso- och sjukvården.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs inhämta synpunkter från länsstyrelserna, regionerna, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Fortifikationsverket, Statens fastighetsverk och Försvarsmakten. Socialstyrelsen kan inom ramen för uppdraget även föra dialog med Sveriges Kommuner och Regioner.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs beakta det pågående uppdrag som regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) den 3 juni 2022 att bedöma vilka krav som ska ställas på skyddade utrymmen som kan användas som skydd av civilbefolkningen vid höjd beredskap (Ju2022/01976).

Socialstyrelsen ska senast den 2 maj 2023 lämna en redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2022 använda 1 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2022 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 9 Civilt försvar – hälso- och sjukvård. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2022.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2023 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Rekvisition, återbetalning och redovisning av medel ska hänvisa till det diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Av departementets promemoria Motståndskraft – Inriktningen av totalförsvaret och utformningen av det civila försvaret 2021–2025 (Ds 2017:66) framgår att Försvarsberedningen anser att i den mån sjukhus förfogar över skyddade utrymmen och lokaler ska dessa vidmakthållas. Underhåll bör genomföras för att möjliggöra nyttjande om det skulle krävas.

Utredningen om hälso- och sjukvårdens beredskap (S 2018:09) konstaterar i delbetänkandet Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning (SOU 2020:23) att det i dag finns ett fåtal skyddade civila sjukvårdsanläggningar. Vissa av dessa är belägna i berg och används inte för sjukvård i ett normalläge, andra är en del i ordinarie verksamhet. Status på anläggningarna varierar och kan kräva underhåll för att tas i drift för sjukvård.

Utredningen konstaterar vidare att befintliga skyddade utrymmen och lokaler byggda på 1980- och 1990-talet på sjukhus kan vara illa anpassade för de behov vården har i vardagen. Sådana lokaler har en högre grad av fortifikatoriskt skydd men också en mer robust infrastruktur som kan vara av värde i krig. Kraven på fredstida lokaler förändras i takt med att vårdverksamheterna växer och förändras. Många sjukhus står i närtid inför omfattande om-, till- eller nybyggnationer. För sjukhus som är centralt etablerade i städer är tillgången till exploaterbar mark begränsad och det kan därför finnas

goda skäl att vilja riva icke ändamålsenliga byggnader och lokaler för att ge plats för moderna vårdverksamheter.

Utredningen menar att det således finns skäl som, sedda för sig själva, starkt talar för att det vore mindre lämpligt att låsa fast regionerna vid lokaler som byggdes för 25 år sedan och som inte torde vara ändamålsenliga för dagens frestdida behov. Om dessa skäl vägs mot sådana totalförvarsskäl som kan finnas för att behålla skyddade lokaler, kan det dock inte uteslutas att det efter en samlad bedömning ändå framstår som lämpligt att behålla en eller flera skyddade lokaler.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning om att en kartläggning av befintliga skyddade utrymmen och lokaler avsedda för vårdverksamhet bör genomföras för att nationellt och regionalt få kunskap om, var och i vilken omfattning det finns skyddade utrymmen och lokaler i länen där det kan bedrivs vård.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Albert Sundelius

Kopia till

Statsrådsberedningen, SAM
Finansdepartementet, BA, K, SFÖ
Justitiedepartementet, SSK
Försvarsdepartementet, MFI
Fortifikationsverket
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Statens fastighetsverk
Samtliga regioner
Sveriges Kommuner och Regioner